УДК 338.242:330.322

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.9>

Гончар С.Й.

аспірантка кафедри менеджменту

і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка»

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

У статті розглянуто різні підходи науковців до трактування понять «кредитна політика», «інвестиційна політика». Запропоновано уточнене визначення поняття «кредитно-інвестиційна політика». Розглянуто порядок реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики в національній економіці, який включає такі основні етапи: аналізування ефективності кредитно-інвестиційної політики, розроблення та вибір конкретних цілей ефективної кредитно-інвестиційної політики, розроблення альтернативних стратегій та визначення оптимальної стратегії реалізації кредитно-інвестиційної політики, розроблення механізму реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики та оцінювання результатів її реалізації. Визначено, що основними напрямками державної інвестиційної політики є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, стимулювання інвестиційної діяльності та регулювання розподілу залучених інвестицій у пріоритетні галузі.

Ключові слова: кредитна політика, інвестиційна політика, кредитно-інвестиційна політика, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність.

СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ КРЕДИТНО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ
В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Гончар С.И.

В статье рассмотрены различные подходы ученых к трактовке понятий «кредитная политика», «инвестиционная политика». Предложено уточненное определение понятия «кредитно-инвестиционная политика». Рассмотрен порядок реализации эффективной кредитно-инвестиционной политики в национальной экономике, который включает следующие основные этапы: анализ эффективности кредитно-инвестиционной политики, разработки и выбор конкретных целей эффективной кредитно-инвестиционной политики, разработка альтернативных стратегий и определения оптимальной стратегии реализации кредитно-инвестиционной политики, разработка механизма реализации эффективной кредитно-инвестиционной политики и оценки результатов ее реализации. Определено, что основными направлениями государственной инвестиционной политики являются обеспечение благоприятного инвестиционного климата, стимулирование инвестиционной деятельности и регулирования распределения привлеченных инвестиций в приоритетные отрасли.

Ключевые слова: кредитная политика, инвестиционная политика, кредитно-инвестиционная политика, инвестиционный климат, инвестиционная деятельность.

THE ESSENCE AND SIGNIFICANCE OF CREDIT AND INVESTMENT POLICY
IN THE NATIONAL ECONOMY

Honchar Svitlana

Different approaches of scientists to the interpretation of the concepts of "credit policy" and "investment policy" has been discussed in the article. Scientists have usually studied credit policy at the bank level. These two concepts have been rarely combined at the state level. Therefore, a clarified definition of the concept of "credit and investment policy" as an element of economic policy of the state, which consists of organizational, legal and economic measures that develop investment activities, regulate the use of credit and investment resources to ensure the balanced development of the national economy has been proposed in the article. The procedure for implementing an effective credit and investment policy in the national economy has been examined. It includes the following main stages: analyzing the effectiveness of the credit and investment policy (to identify its shortcomings, including analyzing statistics to determine development trends); developing and determining specific goals of effective credit and investment policy; developing of alternative strategies and determining of the optimal strategy for the implementation of the credit-investment policy; developing of the mechanism of effective credit and investment policy realization, which reflects the focused state influence on the subjects and objects of credit and investment activities and their relationships, and evaluating the results of its implementation. After the final evaluation step, deficiencies should be reverted to the previous steps to make the necessary changes. The main directions of the state investment policy has been determined to ensure a favorable investment climate by forming a legislative framework that is focused on protecting the interests of the investor and reducing his risks, creating an united information base of investment objects and providing free access to potential investors, which will ensure competitive conditions for investment activity and a stable political situation, as well as stimulating investment activity and regulation distribution of attracted investments in priority sectors, support unattractive for investors social investment (education and science, health care, etc.), infrastructure development, environmental security that is a priority for the national economy.

Keywords: credit policy, investment policy, credit and investment policy, investment climate, investment activity.

Постановка проблеми. Розвиток національної економіки значною мірою залежить від ефективної кредитно-інвестиційної політики. За останні роки інвестиційний клімат в Україні погіршився, політична ситуація та економіка є нестабільними, що негативно впливає на залучення інвестиційних ресурсів. Ураховуючи недоліки залучення кредитних ресурсів та переваги інвестицій, необхідно є побудова ефективної кредитно-інвестиційної політики, де буде знайдено баланс кредитних та інвестиційних ресурсів, які дадуть змогу швидко, збалансовано розвивати національну економіку, її пріоритетні галузі, високотехнологічне виробництво тощо.

Власних ресурсів недостатньо для швидкого розвитку конкурентоспроможного виробництва, тому необхідні інвестиції, у тому числі іноземні. Для їх залучення доцільно поліпшувати інвестиційний клімат та забезпечувати захист іноземного інвестора у правовому полі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість вітчизняних науковців досліджувала кредитну

політику в межах банківської системи як засіб досягнення ефективності кредитного портфеля банку. Зокрема, Ю.О. Русіна та М.В. Ковтун [3] вважають, що кредитну політику доцільно розглядати як «структурно-функціональну цілісність взаємопов'язаних між собою елементів (цілей, завдань, принципів, технологій, організацій), взаємодія яких дає змогу визначити найбільш ефективні стратегії діяльності банку на ринку кредитних послуг». І.В. Карбівничий [2, с. 5] розглядає кредитну політику, «спрямовану на управління кредитним потенціалом та внутрішніми кредитними процесами», а також «на управління діяльністю його клієнтів». Л.Г. Соляник [4, с. 69] вважає, що кредитна політика – це «система принципів, стандартів та механізмів управління дебіторською заборгованістю».

Окремо науковці розглядають поняття інвестиційної політики. Зокрема, О. Шeverдіна [6, с. 115] вважає, що інвестиційна політика на рівні держави – це «складник економічної політики держави, що включає комплекс правових, адміністративних та економічних

заходів, що провадиться з метою поширення та активізації інвестиційних процесів, а також регулювання капіталовкладень для контролю над структурною перебудовою виробництва, його технічного та технологічного оновлення і модернізації». О. Цанько [5, с. 92] розглядає державну інвестиційну політику як «діяльність держави щодо регулювання процесу інвестування з метою виконання основних соціально-економічних цілей розвитку країни, комплекс економічних, організаційно-правових та інших заходів держави, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, структурну перебудову, підвищення ефективності національного господарства».

Інвестиційна політика – це «комплекс урядових рішень, які визначають основні напрями, джерела та обсяги використання капітальних вкладень в економіку, різні її сфери та галузі», – зазначається в Економічній енциклопедії [1]. Отже, необхідно уточнити ці поняття на рівні національної економіки, узагальнити їх.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення сутності поняття «кредитно-інвестиційна політика» та обґрунтування порядку реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі проведеного дослідження трактування понять «кредитна політика», «інвестиційна політика» пропонуємо трактувати поняття «кредитно-інвестиційна політика» як елемент економічної політики держави, який складається з організаційно-правових та економічних заходів, котрі розвивають інвестиційну діяльність, регулюють використання кредитних та інвестиційних ресурсів із метою забезпечення збалансованого розвитку національної економіки.

Розглянемо порядок реалізації ефективної кре-

дитно-інвестиційної політики в національній економіці для більш глибокого розуміння даного процесу (рис. 1). Для побудови ефективної кредитно-інвестиційної політики насамперед необхідно здійснити аналіз існуючої кредитно-інвестиційної політики, її ефективності, виявлення усіх недоліків, у тому числі аналізування нормативної бази щодо даної проблеми. Також необхідно проаналізувати статистичні дані щодо розподілу та динаміки капітальних інвестицій за джерелами фінансування. Вже після проведення такого аналізу можна приймати рішення про вдосконалення існуючої моделі кредитно-інвестиційної політики або радикальну її зміну.

Наступним етапом є розроблення цілей ефективної кредитно-інвестиційної політики, оскільки цілі мають бути чіткими, зрозумілими, досяжними. Зокрема, до таких цілей можна віднести підвищення конкурентоспроможності товарів національних виробників на світовому ринку (шляхом мотивування інноваційної діяльності та підвищення якості товарів), імпортозаміщення (за рахунок іноземних інвестицій відкривати виробництва в Україні, що дасть змогу знизити обсяг імпорту), зростання та розвиток національної економіки шляхом розвитку підприємництва через залучення інвестицій, особливо наукомісткі та високотехнологічні напрями, тощо. Насамперед доцільно розробити цілі, а тоді вже визначити ключові серед них, які забезпечать ефективну кредитно-інвестиційну політику.

Основним напрямом державної інвестиційної політики є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, що є досить широким поняттям і включає у себе багато завдань. До них можна віднести:

– формування законодавчої бази, яка орієнтована на захист інтересів інвестора та зменшення його ризиків;

Рис. 1. Порядок реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики в національній економіці

– створення єдиної інформаційної бази об'єктів інвестування та забезпечення вільного доступу до неї потенційних інвесторів, що забезпечить рівні та відкриті умови для конкурентної інвестиційної діяльності;
– забезпечення стабільної політичної ситуації, оскільки її нестабільність значно знижує притік інвестицій у країну.

Окрім забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, до завдань держави належать стимулювання інвестиційної діяльності та регулювання розподілу залучених інвестицій в пріоритетні галузі, підтримка непривабливих для інвестора інвестицій соціального характеру (освіта і наука, охорона здоров'я тощо) в розвиток інфраструктури, екологічної безпеки, які є пріоритетними для розвитку національної економіки загалом.

Для розвинутих держав, в яких максимально сприятливий інвестиційний клімат та є достатньо можливостей залучати інвестиційний капітал, можна проводити пасивну інвестиційну політику, за якої держава практично не втручається в інвестиційні процеси, а лише забезпечує правовий захист інвесторів. Однак у сьогоденній ситуації в Україні краще вибрати активну інвестиційну політику, яка дає змогу державі використовувати широкий спектр методів впливу і виступати в ролі інвестора, що, на нашу думку, дасть можливість швидкими темпами розвивати національну економіку.

Це потрібно врахувати під час розроблення альтернативних стратегій реалізації кредитно-інвестиційної політики. Достатньо ефективним шляхом, на нашу думку, є розроблення кількох альтернативних страте-

гій та за допомогою методів моделювання визначення оптимальної стратегії реалізації кредитно-інвестиційної політики.

Наступним етапом є розроблення механізму реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики. Це важливий етап з огляду на те, що механізм вже має повністю відобразити цілеспрямований вплив держави на суб'єктів та об'єктів кредитно-інвестиційної діяльності та їх взаємозв'язки, що, своєю чергою, впливатиме на розвиток національної економіки.

Завершальним етапом є оцінювання результатів реалізації кредитно-інвестиційної політики. Однак у разі виявлення певних недоліків потрібно повернутися на один із попередніх етапів для їх виправлення й отримання максимально позитивного результату від реалізації кредитно-інвестиційної політики.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, на основі проведеного дослідження нами запропоновано визначення поняття «кредитно-інвестиційна політика» як частини економічної політики держави, яка складається з організаційно-правових та економічних заходів, котрі спрямовані на розвиток інвестиційної діяльності, регулюють використання кредитних та інвестиційних ресурсів із метою забезпечення збалансованого розвитку національної економіки. Розроблений порядок реалізації ефективної кредитно-інвестиційної політики в національній економіці дасть змогу поетапно розробити ефективну модель кредитно-інвестиційної політики, що є перспективою подальших досліджень у даному напрямі.

1. Економічна енциклопедія : у 3-х т. / ред. рада : С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : Академія, 2000. Т. 1. 864 с.

2. Карбівничий І.В. Механізм формування та реалізації кредитної політики банку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2011. 20 с.

3. Русіна Ю.О., Ковтун М.В. Механізм формування та реалізації кредитної політики банку. Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 1(11). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_52 (дата звернення: 15.12.2019).

4. Соляник Л.Г. Кредитна політика як інструмент управління дебіторською заборгованістю підприємства. Економічний вісник НГУ. 2005. № 2. С. 66–77.

5. Цанько О. Теоретичні основи формування інвестиційної політики: регіональний аспект. Ефективність державного управління. 2016. № 1/2(46/47). Ч. 2. С. 92–99.

6. Шевердіна О. Інвестиційна політика України як об'єкт державної економічної політики. Державна політика. 2012. № 4. С. 111–117.

1. Ekonomichna entsyklopediia [Economic encyclopedia] (2000): u 3 t. / red. rada : S.V. Mochernyi (vidp. red.) ta in. Kyiv: Vydavnychiy tsentr "Akademiia". T. 1. 864 p.

2. Karbivnychiy I.V. (2011) Mekhanizm formuvannia ta realizatsii kredytnoi polityky banku [The mechanism of formation and realization of the credit policy in banks] (PhD Thesis). Sumy.

3. Rusina Yu.O., Kovtun M.V. (2014) Mekhanizm formuvannia ta realizatsii kredytnoi polityky banku [The mechanism of formation and implementation of bank credit policy]. Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii [Economy. Management. Innovation], no. 1(11). Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_52 (accessed: 15.12.2019).

4. Solianyk L.H. (2005) Kredytna polityka yak instrument upravlinnia debitorskoiu zaborhovanisti pidpriemstva [Credit policy as a tool for managing the receivables of an enterprise]. Ekonomichnyi visnyk NHU, no. 2, pp. 66–77.

5. Tsanko O. (2016) Teoretychni osnovy formuvannia investytsiinoi polityky: rehionalnyi aspekt [Theoretical bases of investment policy formation: regional aspect]. Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia, no. 1/2 (46/47), ch. 2, pp. 92–99.

6. Sheverdina O. (2012) Investytsiina polityka Ukrainy yak ob'ekt derzhavnoi ekonomichnoi polityky [Ukraine's investment policy as an object of state economic policy]. Derzhavna polityka, no. 4, pp. 111–117.

E-mail: svitlana.gonchar.nulp@gmail.com